

SPIS TREŚCI

ARTYKUŁY I ROZPRAWY

<i>Teresa Dobrzyńska</i> : Poetyckie sposoby wyrażania ocen. Wartościująca funkcja formy metrycznej w wierszu Juliana Tuwima <i>Ruch</i>	7
<i>Mirośław Bańko</i> : Aktorska i amatorska: dwie interpretacje głosowe tego samego wiersza..	16
<i>Stanisław Dubisz</i> : Jak można chronologizować najnowsze dzieje polszczyzny.....	31
<i>Małgorzata Witaszek-Samborska</i> : Nowe nazwy potraw, napojów i produktów spożywczych w polszczyźnie – formalno-genetyczne mechanizmy nominacyjne (rekonesans leksykograficzny)	54
<i>Piotr Garncarek, Barbara Łukaszewicz, Agnieszka Tambor</i> : Historia w punktach i w sztuce. Glottodydaktyczne spojrzenie na nauczanie cudzoziemców historii Polski	67

OBJAŚNIENIA WYRAZÓW I ZWROTÓW

<i>Andrzej Markowski</i> : <i>Jak by nie było, to gdzie nie spojrzeć, tak się mówi i pisze</i>	77

SPRAWOZDANIA, UWAGI, POLEMIKI

<i>Błażej Osowski</i> : <i>Koncepcja Słownika języka i kultury Wielkopolski a seria Wielkopolskie Słowniki Regionalne</i>	84

RECENZJE

<i>Agnieszka Grażul-Luft</i> : <i>Józef Porayski-Pomsta, Nasze dziecko mówi. Rozważania o rozwoju mowy dziecka, „Harmonia Universalis”, Gdańsk 2023</i>	92

CONTENTS

PAPERS AND DISSERTATIONS

<i>Teresa Dobrzyńska</i> : Poetic devices to express evaluations. Evaluative function of the metric form in the poem <i>Ruch (Movement)</i> by Julian Tuwim	7
<i>Miroslaw Bańko</i> : Professional and amateur: two vocal interpretations of the same poem..	16
<i>Stanisław Dubisz</i> : Possible ways to chronologise the latest history of the Polish language ..	31
<i>Małgorzata Witaszek-Samborska</i> : New names of dishes, beverages, and foods in the Polish language: formal and genetic nominative mechanisms (a lexicographic research)	54
<i>Piotr Garncarek, Barbara Łukaszewicz, Agnieszka Tambor</i> : History in points and arts. A glottodidactic approach to teaching Poland's history to foreigners	67

EXPLANATIONS OF WORDS AND EXPRESSIONS

<i>Andrzej Markowski</i> : <i>Jak by nie było, to gdzie nie spojrzeć, tak się mówi i pisze</i>	77

REPORTS, COMMENTS, POLEMICS

<i>Błażej Osowski</i> : The concept of <i>Słownik języka i kultury Wielkopolski (Dictionary of Greater Poland's language and culture)</i> and the series <i>Wielkopolskie Słowniki Regionalne (Greater Polish Regional Dictionaries)</i>	84

REVIEWS

<i>Agnieszka Grażul-Luft</i> : Józef Porayski-Pomsta, <i>Nasze dziecko mówi. Rozważania o rozwoju mowy dziecka (Our child speaks. Discussions on speech development in children)</i> , "Harmonia Universalis", Gdańsk 2023	92

W ZESZYCIE

– W utworach poetyckich sposoby wyrażania ocen bywają bogatsze i bardziej złożone niż w innych typach wypowiedzi, a w wierszach funkcję tę mogą pełnić także naddane porządki metryczne tekstu, wykorzystujące strukturę prozodyjną języka. Powiązanie formy wiersza z jego tematem i użytymi motywami sprawia, że organizacja rytmiczna wypowiedzi poetyckiej staje się nośnikiem implikacji aksjologicznych dopełniających obraz przedstawianych rzeczy i zjawisk.

– Badania poświęcone prozodii ikonicznej prowadzone są zwykle w sytuacjach zaaranżowanych przez eksperymentatora. Mniej jest publikacji dotyczących głośnej lektury tekstów poetyckich w sytuacjach innych niż eksperymentalne i prace te nie koncentrują się na efektach ikonicznych, lecz na identyfikacji różnych stylów recytacji, np. innego w wykonaniu aktorów niż poetów. Ikonicznym wykładnikiem treści i zawartości emocjonalnej interpretacji są cechy prozodyczne: tempo, intensywność dźwięku i zmiany tonu.

– Najnowsze dzieje języka polskiego można chronologizować różnie. Dyskurs na ten temat trwa od lat 90. XX w., udział w nim wzięli tacy językoznawcy jak Antoni Furdal, Krystyna Kleszczowa, Stanisław Borawski, Stanisław Dubisz, Irena Bajerowa, Ewa Woźniak. Przedstawione propozycje klasyfikacyjne różnią się w szczegółach co do granic czasowych, kryteriów wydzielenia i wewnętrznej periodyzacji tego okresu.

– Formalno-genetyczne tendencje nominacyjne w najnowszym słownictwie kulinarnym (w zakresie nazw potraw, napojów i produktów spożywczych) cechuje elastyczna stabilność. Obserwowana współcześnie przewaga aktywności systemu słowotwórczego nad importacją leksemów obcych (odwrotnie niż na początku XXI wieku) jest wynikiem zmian zewnętrznojęzykowych.

– Historia w ujęciu glottodydaktycznym opiera się na ujmowaniu w formie selektywnej i punktowej wydarzeń ilustrujących powtarzalność pewnych procesów i zjawisk. Odnoszenie ich do współczesności pokazuje cudzoziemcom, jak bardzo poznawany przez nich świat języka polskiego i kultury polskiej wyrasta z przeszłości i jak bardzo jej znajomość pomaga w rozumieniu Polaków jako narodu i społeczeństwa.

Słowa kluczowe: wartość – ocena – ironia – semantyka form wierszowych – Julian Tuwim – miasto – ludzie manekiny – ikoniczność – instrumentacja dźwiękowa – prozodia – aktorska interpretacja wiersza – historia języka polskiego – periodyzacja – najnowsze dzieje polszczyzny słownictwo kulinarne – pole tematyczne – pole leksykalno-semantyczne – formalno-genetyczne mechanizmy nominacyjne – glottodydaktyka polonistyczna – język polski jako obcy – nauczanie historii Polski – historia Polski dla cudzoziemców – rusycyzm – logizowanie w języku – frazeologizacja – ocena poprawnościowa – funkcjonalność w języku – dialekt wielkopolski – leksykografia – słownik.